

Sygn. akt XVII AmA 236/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Wydział XVII Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Anna Szanciło

Protokolant : sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Bank (...) S.A. w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

od decyzji z dnia 9 września 2010 r. o nr (...)

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

I. uchyla decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w z dnia 9 września 2010 r. o nr (...) w punkcie I oraz zmienia decyzję w punkcie III, w ten sposób, że obniża karę pieniężną do kwoty 1.215.667,00 zł (milion dwieście piętnaście tysięcy sześćset sześćdziesiąt siedem złotych), zaś w pozostałym zakresie odwołanie oddala,

II. zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz powoda (...) Bank (...) S.A. w W. kwotę 500,00 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XVII AmA 236/10

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2010 r. o nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w K. (zwany dalej: „Prezesem Urzędu”), na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) uznał się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną przez przedsiębiorcę (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej: Bank), polegającą na stosowaniu w „Tabeli oprocentowania, opłat, prowizji i limitów w (...) Bank (...) S.A. dla kart kredytowych”, stanowiącej załącznik do „Regulaminu Kart Kredytowych w (...) Bank S.A.” oraz we wzorcu „Umowa karty”, postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵

§ 2 k.p.c. w brzmieniu: („Opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty- 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł” i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 grudnia 2009 r.

Nadto uznał za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę, w rozumieniu ww. przepisu polegającą na stosowaniu w „Tabeli oprocentowania, opłat prowizji i limitów w (...)

S.A. dla kart kredytowych” postanowienia umożliwiającego pobieranie od konsumentów opłat za monity i pisma windykacyjne w wysokości 15 zł niezależnie od „Opłaty za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty-

2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł, określonej w (...) i par. 8 wzorca „Umowa karty”, która obejmuje również koszty wysłania monitów lub wezwań do zapłaty i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 grudnia 2009 r.

Prezes Urzędu na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 2.431.334 zł płatną do budżetu państwa oraz obciążył przedsiębiorcę obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania w kwocie 90,55 zł.

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł odwołanie od decyzji. Domagał się uwzględnienia odwołania i uchylecia lub zmiany zaskarżonej decyzji w całości przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Powód zarzucił :

1/ wydanie decyzji z naruszeniem przepisów art. 7, 8, 77 oraz 107 § 3 k.p.a. w stopniu mającym istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego oraz niedopuszczenie dowodów wskazanych przez Powoda,

2/naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331, ze zm), poprzez uznanie praktyk określonych w punkcie I i w punkcie II sentencji zaskarżonej decyzji, za naruszające zbiorowe interesy konsumentów oraz naruszenie art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. Nr 72 poz. 665 z 2002 r.). poprzez uniemożliwienie Powodowi ustalania wysokości opłat za wykonywanie czynności bankowych w zależności od nakładu pracy,

3/ sprzeczność zebranego materiału w sprawie z treścią sentencji zaskarżonej decyzji poprzez przyjęcie, że Powód mógł naliczać podwójne opłaty za wykonywanie tych samych czynności w wyniku wprowadzenia do Tabeli postanowienia o możliwości pobierania opłat za monity i pisma windykacyjne,

4/ naruszenia art. 479³⁶ kodeksu postępowania cywilnego poprzez przekroczenie posiadanych uprawnień i uznanie klauzuli za tożsamą z wpisaną do rejestru wobec przysługiwania takiej kompetencji wyłącznie Sądowa Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Pozwany Przez Urzędu w odpowiedzi na odwołanie domagał się oddalenia odwołania oraz zasądzenia kosztów postępowania sądowego wg norm przepisanych.

W piśmie z dnia 17 grudnia 2013 r. powód dodatkowo podniósł, iż pozwany wydał zaskarżoną decyzję z naruszeniem przepisów o właściwości tj. art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, co powoduje nieważność postępowania. Zarzucił także, iż pozwany nie dokonał właściwej oceny porównawczej treści klauzuli zakazanej i kwestionowanej, tj. na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 r. w brzmieniu nadanym przez ustawę o zmianie kodeksu cywilnego i innych ustaw z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 157, poz. 1316 z 2005 r.).

Pozwany w piśmie z dnia 7 stycznia 2014 r. podtrzymał stanowisko w sprawie. Przedstawił potwierdzenie udzielenia upoważnienia do podjętych czynności oraz upoważnienie z dnia 11 września 2009 r.

Powód w odpowiedzi podtrzymał zarzuty dot. naruszenia przepisów postępowania administracyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Prezes Urzędu, na skutek zawiadomienia Miejskiego Rzecznika Konsumentów w G., przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy warunki świadczenia usług, stosowane w obrocie z konsumentami przez przedsiębiorcę (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. nie naruszają chronionych prawem interesów konsumentów. (bezsporne)

Poddano analizie przedłożone przez Bank: Regulamin kart kredytowych z dnia 5.12.2005r. oraz z dnia 27.08.2007r., wzór umowy karty kredytowej oraz łącznie 12 Tabel oprocentowania, opłat, prowizji i limitów dla kart kredytowych stosowanych od 1.11.2006r. do 30.11.2009r. (karty nr 11-52 i 102-105 w aktach sprawy adm.).

Wszystkie tabele oprocentowania, opłat, prowizji i limitów dla kart kredytowych zawierały pozycję w brzmieniu: „opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na Koncie Karty - 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł”. Zapis ten został również uwzględniony we wzorcu umowy karty kredytowej (§ 8 umowy - karty nr 47-48). Ponadto, tabele wskazywały na „opłatę za monity i pisma windykacyjne wysyłane przez Bank do klienta” w wysokości wynoszącej aktualnie 15 zł.

Precyzując na czym polega i z jakimi czynnościami związana jest „obsługa nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty” Bank wskazał (karty nr 92-93), iż w przypadku, gdy użytkownik karty kredytowej nie dokona spłaty zadłużenia wykonywane są następujące czynności:

-przekazanie rachunku karty do systemu obsługującego konta, co do których nie nastąpiło uregulowanie zobowiązania;

-wysłanie sms-ów z informacją o konieczności uregulowania zadłużenia -w pierwszym dniu opóźnienia;

-kontakt telefoniczny z klientem w celu przypomnienia o konieczności uregulowania zadłużenia - pierwszy kontakt w piątym dniu opóźnienia;

- przesłanie monitu/wezwania do zapłaty - w 10, 30, 60 dniu opóźnienia;

przekazanie do zewnętrznej firmy windykacyjnej - w 90 dniu opóźnienia.

Bank oświadczył, iż nie pobiera opłat (15 zł) za monity i pisma windykacyjne wskazanej w „Tabeli oprocentowania, opłat, prowizji i limitów dla kart kredytowych”.

Prezes UOKiK uznał, iż stosowane przez Bank ww. postanowienie może być uznane za tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. w pozycji 623.

Postanowienie to zostało wpisane do rejestru w dniu 22.03.2006r. na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „SOKIK”) z dnia 2.02.2005r. (sygn. akt XVII Amc 42/04). Wyrokiem tym Sąd uznał za niedozwolone postanowienie stosowane w umowach zawieranych z konsumentami przez (...) Bank (...) S.A. klauzulę w brzmieniu: „Opłata za spóźnioną spłatę minimalnej kwoty - 45 zł.”

Postanowieniem nr (...) z dnia 16.09.2009r. Prezes UOKiK wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez przedsiębiorcę (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na stosowaniu w „Tabeli oprocentowania, opłat, prowizji i limitów w (...) Bank (...) S.A. dla kart kredytowych”, stanowiącej załącznik do „Regulaminu Kart Kredytowych w (...) Bank S.A.” oraz we wzorcu „Umowy karty”, postanowienia w brzmieniu:

„Opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty - 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł-” co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 powołanej na wstępie ustawy.

Postanowieniem Nr (...) z dnia 16.09.2009r. zaliczono w poczet przedmiotowego postępowania administracyjnego dowody uzyskane w uprzednio przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym (karty nr 7-105).

Ustosunkowując się do przedstawionych zarzutów pismem z dnia 5.10.2009r. (karty nr 108-112) Bank uznał postawiony zarzut za niezasadny.

Bank przedłożył kopię Zarządzenia Zarządu Banku Nr (...) z dnia 9 września 2009r. w sprawie zmiany Tabeli opłat dla kart kredytowych, produktów hipotecznych i kredytów konsumpcyjnych dla klientów indywidualnych oraz Umowy karty dla klientów indywidualnych. Nowa Tabela nie zawiera pozycji w brzmieniu:

„ Oplata za obsługą nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty - 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł. ”, „opłata za monity i pisma windykacyjne wysyłane przez Bank do klienta” w wysokości 15 zł.

W miejsce wyżej wymienionych pozycji zamieszczono w Tabeli opłat nową, w brzmieniu: „Koszty obsługi monitorowania terminowości spłaty zadłużenia, zakończonej wysłaniem monitu pisemnego” w wysokości 35 zł.

Zgodnie z oświadczeniem Banku wysokość tej opłaty ustalono analizując koszty obsługi windykacyjnej w Banku - kosztów systemów informatycznych służących do monitorowania kont kredytowych, na których powstaje zadłużenie, koszty obsługi prawnej świadczonej przez kancelarie prawne, koszty związane z obowiązkami pracowników Banku zajmujących się windykacją, koszty listów, sms-ów, telefonów itd. Jednocześnie, Bank przedłożył zestawienie kosztów windykacyjnych (karta nr 338), z którego wynika, iż miesięczny koszt obsługi 1 rachunku, związanej z procesem monitorowania i windykacji należności wynosi 72 zł. 46 gr. Jednocześnie Bank podał, iż stosownej zmianie uległ wzór umowy karty oraz wzór wezwań do zapłaty.

Zgodnie z ww. Zarządzeniem nowa „Tabela opłat (...)” miała wejść w życie od dnia 1.11.2009r. Zgodnie z oświadczeniem Banku, uwzględniając obowiązek poinformowania klientów o jej zmianie oraz okres w jakim klienci mogą odmówić przyjęcia zmian Bank zdecydował o wdrożeniu nowej „Tabeli opłat (...)” z dniem 1 grudnia 2009r.

Pismem z dnia 15.03.2010r. (karty nr 346-360) Bank poinformował, iż zawiadomienie klientów o zmianie „Tabeli opłat (...)” zlecił firmie zewnętrznej tj. spółce (...) Sp. z o.o. z/s w W.. Spółka (...) nie przekazała ww. informacji w terminie określonym przez Bank do ok. 4,5% klientów. Ostatecznie, korespondencja do tej grupy klientów została przekazana 6.12.2009r. Tym sposobem, zgodnie z oświadczeniem Banku, informacja o zmianie „Tabeli opłat (...)” została przekazana do wszystkich posiadaczy kart wydanych przez Bank.

Postanowieniem nr (...) z dnia 30.04.2010r. oraz (...) z dnia 6.08.2010r. Prezes UOKiK zmienił postanowienie o wszczęciu przedmiotowego postępowania, w ten sposób, że rozszerzył postawiony Bankowi zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez stosowanie w „ Tabeli oprocentowania, opłat prowizji i limitów w (...) Bank (...) SA dla kart kredytowych ” postanowienia umożliwiającego pobieranie od konsumentów opłat za monity i pisma windykacyjne w wysokości 15 zł niezależnie od „Opłaty za obsługą nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty – 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł.”, określonej w „Tabeli” i w par. 8 wzorca „Umowa Karty”, która obejmuje również koszty wysyłania monitów lub wezwań do zapłaty.

Pismem z dnia 16.04.2010r. (karty nr 353-406) Bank ustosunkował się do tego pisma.

Kolejnym pismem z dnia 21.05.2010r. (karty nr 412-417) Bank potwierdził, iż w okresie od dnia 1.11.2006r. do dnia 1.12.2009r. w umownych z posiadaczami kart obowiązywała „Tabela oprocentowania, opłat, prowizji i limitów w (...) Bank (...) S.A. dla kart kredytowych ” w której znajdowały się dwa zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia oraz wyjaśnił, że wysokość opłaty za monity i pisma windykacyjne wysyłane do klienta, wynosiła pierwotnie 10 zł, a od 1.09.2008r. - 15 zł. Jednocześnie Bank podtrzymał swoje stanowisko odnośnie pierwszego zarzutu, tj. stosowania w „Tabeli opłat (...)” postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych.

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. został zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego po numerem (...).

Przedmiotem działalności gospodarczej jest m.in. przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, przeprowadzanie

rozliczeń pieniężnych, udzielanie kredytów, udzielanie pożyczek pieniężnych, wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego, wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu.

W ramach prowadzonej działalności Bank oferuje konsumentom karty kredytowe oraz posługuje się w obrocie z konsumentami wzorcem „Umowa karty”. Zapisy tego wzorca umowy są zgodne z „Regulaminem kart kredytowych w (...) Bank (...) S.A.” (dalej (...) (karty nr 49-52)), którego załącznikiem jest „Tabela oprocentowania, opłat, prowizji i limitów w (...) Bank (...) S.A. dla kart kredytowych ” (zwane dalej: „ Tabela opłat (...) ”).

Zgodnie z Regulaminem pojęcie „ Termin płatności” oznacza określoną w „ Tabeli opłat (...) ” dla każdej karty liczbę dni przewidzianą na spłatę minimalnej kwoty do zapłaty (pkt 27 Regulaminu). Z kolei, § 25 ust. 1 Regulaminu stanowi, iż „brak wpłaty co najmniej minimalnej kwoty do zapłaty w terminie płatności upoważnia Bank do pobrania opłaty w wysokości określonej w Tabeli”.

W związku z opóźnieniem spłaty zadłużenia na karcie „Tabela opłat (...)” przewiduje następujące opłaty:

1. „Opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty - 2% salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego nie więcej niż 100 zł.”,

2. „ Opłata za wystawione przez Bank dokumenty na życzenie Klienta m.in. dodatkowy wyciąg, dowód dokonania transakcji, potwierdzenie dokonania przelewu wystawione

w innym dniu niż zlecenie przelewu, opłata za monity i pisma windykacyjne wysyłane przez Bank do klienta, zaświadczenie o produkcie za standardowy okres 12m-cy - 15zł.”

Powołane wyżej postanowienia a umieszczone zostały również we wzorcu „ Umowa karty”.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2005r. (sygn. akt XVII Amc 42/04) SOKIK uznał niedozwolone postanowienie stosowane w umowach zawieranych z konsumentami (...) Bank (...) S.A. klauzulę w brzmieniu: „Opłata za spóźnioną spłatę innej kwoty - 45 zł”, które zostało wpisane pod pozycją 623 do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Tabela opłat (...) ”zawiera również postanowienie o treści: „Opłata za wystawione przez Bank dokumenty na życzenie Klienta m.in. dodatkowy wyciąg, dowód dokonania transakcji, potwierdzenie dokonania przelewu wystawione w innym dniu niż zlecenie przelewu, opłata za monity i pisma windykacyjne wysyłane przez Bank do klienta, zaświadczenie o produkcie za standardowy okres 12 m-cy - 15 zł-” Przedłożone w toku postępowania kopie wezwań do zapłaty (karty nr 113 -121, 124, 327, 329) zawierają informację o dodatkowym obciążeniu rachunku karty opłatą w wysokości 15 zł. Zgodnie z oświadczeniem Banku (karty nr 324-326) opłata ta nie jest faktycznie pobierana, co znajduje potwierdzenie w kopiach wezwań do zapłaty do dwóch klientów, w których znajduje się informacja o obciążeniu ich rachunku opłatą 15 zł oraz w kopiach wyciągu z kart wysłanych po przesłaniu wezwań, które nie zawierają pozycji obciążającej konta ww. opłatą.

Prezes Urzędu pismem z dnia 11 września 2009 r. upoważnił Delegaturę Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w K. do podjęcia czynności wynikających z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dotyczącą wszczęcia i prowadzenia postępowania w trybie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Upoważnił także dyrektora Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w K. do podpisania decyzji w sprawie (upoważnienie, k. 132)

W dniu 7 stycznia 2014 r. Prezes urzędu potwierdził udzielenie upoważnienia dla L. D. Delegatury do podpisania oraz doręczenia przedsiębiorcy postanowień z dnia 14 kwietnia 2010 r., 30 kwietnia 2010 r., 6 sierpnia 2010 r., a także upoważniania do podjęcia wszystkich innych czynności pomiędzy datą wydania postanowienia z dnia 14 kwietnia 2010 r. oraz datą wydania decyzji z dnia 9 września 2010 r. Potwierdził także udzielenie upoważniania L. D. delegatury do podpisania decyzji z dnia 9 września 2010 r. (pismo z dnia 7 stycznia 2014 r., k. 131).

Ustaleniu stanu faktycznego Sąd dokonał w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach postępowania administracyjnego), których prawdziwości i mocy dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł także podstaw by odmówić im wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Nie ulegało w zasadzie kwestii, iż wskazane w decyzji zapisy były stosowane we wzorcach umownych przez powodowego przedsiębiorcę.

Pozwany, powołując się na treść art. 24 ust 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznał w punkcie I decyzji, że Powód stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, gdyż umieścił postanowienia wzorców umów, które zostały uprzednio wpisane do rejestru postanowień wzorców umownych, uznanych za niedozwolone, a także że naruszył dobre obyczaje, czym spowodował, że działania Powoda nosiły znamiona bezprawności i naruszały zbiorowe interesy konsumentów. .

Za bezsporne należało uznać, iż w rejestrze klauzul niedozwolonych pod pozycją 623 wpisane zostało postanowienie o treści: „opłata za spóźnioną spłatę minimalnej kwoty - 45 zł”. Przedmiotowy wpis został dokonany w wyniku rozpoznania w dniu 2 lutego 2005 r. przez SOKiK w W. sprawy z powództwa P. M. przeciwko (...) Bank (...) SA (sygn. akt XVII Amc 42/04) o uznanie wzorca umowy za niedozwolone. W trakcie rozpatrywania powyższej sprawy, Sąd dokonał oceny przedmiotowego zapisu regulaminowego i uznał go za niedozwolony oraz zakazał stosowania, przyjmując - jak to wynika z treści uzasadnienia - że klauzula ta jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumentów, gdyż przewiduje zastrzeżenie dodatkowych odsetek za opóźnienie w spłacie kwoty minimalnej. Sąd podkreślił, że żadna klauzula stosowanego wówczas przez bank wzorca umowy, nie wyłączała zastosowania art. 481 § 1 k.c. i umożliwiła bankowi żądanie na tej podstawie także odsetek ustawowych. Podkreślił jednocześnie, że powyższe ustalenie w zakresie dodatkowych odsetek nie dotyczy odsetek podwyższonych, przewidzianych w § 32 regulaminu z tytułu zalegania przez użytkownika karty głównej ze spłatą salda zadłużenia, po rozwiązaniu umowy karty.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił wówczas stanowiska obydwu stron procesowych, a mianowicie: stanowiska prezentowanego przez Powoda, zgodnie z którym zastrzeżona opłata ma charakter kary umownej, gdyż kara umowna może być zastrzeżona jedynie za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego, jak również stanowiska Pozwanego Banku, zgodnie z którym przedmiotowa opłata ma charakter świadczenia głównego, gdyż stanowi świadczenie uboczne, nie występujące w przypadku terminowego wywiązywania się przez posiadacza karty z obowiązku wpłaty kwoty minimalnej.

Uznać należał jednak, iż zakwestionowane przez pozwanego postanowienie ma zgoła inne cel albo w miało pokryć koszty postępowania windykacyjnego. Zakwestionowana natomiast opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia, stanowi świadczenie z tytułu dodatkowych czynności windykacyjnych. Bank wykonując te czynności ponosi dodatkowe koszty, których nie uwzględnia przy ustalaniu jakiegokolwiek opłaty za wydanie i używanie karty, zarówno przez jej posiadacza jak i przez użytkownika.

Opłata windykacyjna nie może być uznana zastrzeżenia dodatkowych odsetek ponieważ:

- a) pobierana jest za czynności monitorujące - do jakich zmuszony jest bank przez prawo bankowe oraz rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego - wobec dłużnika nie wykonującego prawidłowo swojego zobowiązania,
- b) nie jest pobierana w żadnym stosunku czasowym, który stanowi cechą naliczania odsetek,
- c) jest ograniczona do kwoty 100 zł, natomiast suma odsetek nie posiada ograniczeń kwotowych w odniesieniu czasowym, z wyłącznym ograniczeniem stopy, przewidzianym w art. 359 § 2¹ k.c.

Przedmiotowo istotne składniki treści odsetek nie pokrywają się zatem w żadnym punkcie z przedmiotowo istotnymi składnikami treści opłaty za obsługę nieterminowej spłaty.

Podkreślenia wymaga fakt, iż kredytobiorca w ramach przyznanego kredytu może dokonywać transakcji przy użyciu karty, a zwrot wykorzystanych środków następuje w terminie wskazanym w wyciągu. Specyfiką kart kredytowych jest przyznanie posiadaczowi karty prolongaty w spłacie zadłużenia, w którym to w okresie nie pobiera się od niego odsetek od udzielonego kredytu, zaś w przypadku spłaty całości wykorzystanego kredytu przed końcem okresu prolongaty tzw. „grace period” kredyt nie jest oprocentowany. Jeśli natomiast kredytobiorca nie dokona spłaty w ogóle, wówczas Bank pobiera odsetki od wykorzystanej kwoty kredytu, które to odsetki nie są odsetkami za pozostawanie w opóźnieniu (odsetki karne - z art. 481 § 1 k.c.) ale są podstawowymi odsetkami za używanie kapitału, naliczanymi po upływie okresu prolongaty spłaty. Bank przystępując do dokonywania czynności windykacyjnych ponosi koszty tego postępowania. Tym samym, celem wprowadzenia zakwestionowanej klauzuli nie było karanie konsumenta za opóźnioną zapłatę zadłużenia (481 § 1 k.c.), lecz odzyskanie kosztów ponoszonych w związku z windykowaniem należności Banku.

Uznać zatem należało, iż klauzula zamieszczona w rejestrze prowadzonym przez Prezesa UOKiK, dotyczyła faktu opóźnienia spłaty zobowiązania przez klienta: „opłata za spóźnioną spłatę minimalnej kwoty – 45zł. Obecnie kwestionowana klauzula: „Opłata za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty - 2 % salda zadłużenia na koniec cyklu rozliczeniowego, nie więcej niż 100 zł” - odnosi się wprost do czynności windykacyjnych prowadzonych przez Bank.

Przyjąć zatem należało, iż w okolicznościach faktycznych rozstrzyganej sprawy nie zostało spełnione wymagane kryterium tożsamości celu treści kwestionowanego postanowienia z treścią klauzuli uznanej przez SOKiK za niedozwoloną.

Wprawdzie obydwie klauzule odnoszą się do opóźnienia w spłacie zadłużenia, jednakże klauzula wpisana do rejestru dotyczy odsetek za opóźnienie, które należą się wierzycielowi, nawet gdyby nie podjął żadnej czynności zmierzającej do odzyskania wierzytelności, zaś kwestionowana w tej sprawie klauzula, dotyczy zwrotu poniesionych przez powoda kosztów za wykonywanie szeregu czynności windykacyjnych.

Uznać zatem należało, iż nie zachodzi tożsamość stosowanej klauzuli z klauzulą wpisaną do rejestru klauzul zakazanych i nie została spełniona przesłanka bezprawności klauzuli i dlatego należało uchylić I zaskarżonej decyzji.

Odnośnie pkt II decyzji uznać należało, iż zaskarżona decyzja nie uniemożliwia Powodowi ustalania wysokości opłat za wykonywanie czynności bankowych w zależności od nakładu pracy. Przyjąć należy, iż istotnie brak jest transparentności, jasności zapisów dotyczących obsługi przeterminowanego zadłużenia, co narusza dobre obyczaje oraz narusza zasadę pewności w stosunkach zobowiązaniowych.

Opłata za obsługę tego zadłużenia ma charakter ryczałtowy i jej wysokość abstrahuje od zakresu i rodzaju faktycznie podjętych czynności windykacyjnych. Stosowane przez Powoda wzorce umowne nie określały, jakie czynności bankowe (windykacyjne) były podejmowane w przypadku nieterminowej spłaty zadłużenia z karty kredytowej, a nadto dopuszczały możliwość pobierania - niezależnie od opłaty za nieterminowa spłatę zadłużenia na koncie karty - opłat za poszczególne czynności windykacyjne.

Nadto uznać należy, że przedmiotowe wzorce umów nie zawierały jakichkolwiek zapisów, które nie pozwalałyby stosować opłat za poszczególne czynności windykacyjne w stosunku do przeterminowanego zadłużenia z kart kredytowych, czyli pobierać je niezależnie od pobierania opłaty za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia na koncie karty.

Nie ma przy tym znaczenia okoliczność, czy powód - naliczając opłatę za obsługę nieterminowej spłaty zadłużenia - rzeczywiście pobierał dodatkową opłatę 15 zł, skoro „Tabela opłat (...)” oraz w par. 8 wzorca „Umowa karty” przewidywały taką możliwość, a zatem uprawniały go do takiego działania, a ponadto w wezwaniach do zapłaty

zamieszczano informację o dodatkowym obciążeniu rachunku karty opłatą w wysokości 15 zł. Podnieść bowiem należy, że w świetle utrwalonych poglądów judykatury ustawa o ochronie (...) reguluje zasady i tryb przeciwdziałania określonym w niej praktykom nie tylko wtedy, gdy praktyki te faktycznie wywołują skutki dla konkurencji i konsumentów, ale także wówczas, gdy skutki takie mogą wywołać. Nie jest tym samym konieczne wystąpienie skutku praktyki. Wystarczającą przesłanką jest samo zagrożenie wystąpienia skutku (vide: wyrok SOKiK z dnia 23.06.2005r., sygn. akt Arna 44/04). Oznacza to, że do stwierdzenia bezprawności i w konsekwencji stwierdzenia praktyki wystarczy np. samo zawarcie we wzorcu niezgodnej z prawem regulacji, nawet jeśli w praktyce nie zaistniały przesłanki do jej zastosowania i konsument lub ich większa ilość faktycznie nie została dotknięta negatywnymi skutkami danej regulacji, albo też, gdy przedsiębiorca zachowa! się odmiennie, niż wynikałoby to ze stworzonej przez niego regulacji.

Oddalić należało wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków albowiem bez wpływu na sprawę pozostawić należy sposób wykonywania umowy przez przedsiębiorcę.

Wymierzona przez Prezesa Urzędu kara miała charakter łączny za oba naruszenia. Skoro zatem uchyleniu podlegał jeden z punktów decyzji karę należało obniżyć o połowę.

Odnośnie wymiaru kary wskazać należy, iż Prezes Urzędu dokonał oceny wagi stwierdzonego naruszenia i na tej podstawie ustalił kwotę bazową stanowiącą podstawę dalszej kalkulacji na poziomie (...) przychodu osiągniętego przez bank w 2009 r. tj. (...) zł, a następnie uwzględnił zaistniałe inne okoliczności, które miały wpływ na wymiar kary. Za okoliczność obciążającą uznano ogólnopolski zasięg naruszenia, co wynika z tego, iż powód w istocie jest podmiotem, którego działalność obejmuje teren całego kraju, w tym posiada liczne punkty i oddziały, w których stosowane są jednolite wzorce umów. Uwzględniono także działania powoda podjęte w celu eliminacji kwestionowanego postanowienia oraz aktywne współdziałanie w toku postępowania. Nałożona kara stanowiła (...) przychodu przedsiębiorcy za 2009 r. oraz (...) maksymalnego wymiaru kary, co pozwala na przyjęcie, iż spełniać będzie przepisane funkcje.

Za nieuzasadnione uznać należał zarzuty powoda dot. tego, iż ustalenie wyjściowego poziomu kary odbiega od wymiaru kary dokonanej przez Prezesa w innych postępowaniach prowadzonym przeciwko bankom albowiem kara mieści się z przepisach ustawą ramach. Nadto zauważyć należy, iż każde postępowanie, każda sprawa posiada szereg odmienności i wymiar kary jest kwestią indywidualną. Porównywanie zatem przedmiotowego rozstrzygnięcia z innymi decyzjami i postępowaniami pozostaje bez wpływu na sprawę.

Powód zarzucał, iż decyzja wydana została z naruszeniem przepisów dot. właściwości, co miało mieć wpływ na nieważność postępowania. W szczególności zarzucił, iż postępowanie wyjaśniające oraz postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów prowadzone było przez Delegaturę, której właściwość miejscowa wykluczała podejmowanie tego rodzaju działań z uwagi na siedzibę powoda.

Wskazać należy, iż przepisy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), określają właściwość miejscową Delegatury UOKiK w obrębie województw (...) i (...) (§ 1 pkt 4), a zatem na terenie, który nie obejmuje siedziby Powoda. Ponadto uprawniają delegatury UOKiK do prowadzenia postępowań wyjaśniających w zakresie swojej właściwości miejscowej (§ 2 pkt 2). Należy jednak zwrócić uwagę na treść § 3 rozporządzenia, który stanowi, iż Delegatura może prowadzić postępowania wyjaśniające obejmujące przedsiębiorców mających siedziby poza obszarem właściwości miejscowej tej delegatury, jeżeli cel lub charakter tych postępowań tego wymaga.

Ze względu na powszechną dostępność usług świadczonych przez powoda oraz z uwagi na cel postępowania wyjaśniającego, jakim była ochrona interesów wszystkich, nawet potencjalnych, klientów powoda, należy uznać, iż Delegatura prawidłowo prowadziła postępowanie wyjaśniające, bez upoważnienia, w oparciu o przepis § 3 ww. rozporządzenia.

Nadto uznać należało za bezzasadny zarzut powoda dotyczący wszczęcia przez Delegaturę postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów przed listowym wpływnięciem do Delegatury oryginału upoważnienia Prezesa UOKiK.

Upoważnienie z dnia 11 września 2009 r. zostało wydane przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie tj. przed 16 września 2009 r., co uzasadnia przyjęcie, że Delegatura działała w ramach udzielonego jej upoważnienia.

Nadto, na co wskazywał pozwany, Delegatura już przed dniem 22 września 2009 r. kiedy to do Delegatury wpłynął pisemny oryginał dokumentu upoważnienia, była w posiadaniu informacji o udzieleniu upoważnienia z dnia 11 września 2009 r. Upoważnienie to wpłynęło bowiem do Delegatury faxem w dniu 14 września 2009 r., (czego dowodem jest potwierdzenie wysłania tego dokumentu faksem do Delegatury widniejące na kopii upoważnienia).

Wskazać należy także, iż Prezes UOKiK pismem z dnia 7 stycznia 2014 r. w całości potwierdził udzielenie upoważnienia Delegaturze do podjęcia czynności wynikających z u.o.k.k., dotyczących w szczególności wszczęcia i prowadzenia w trybie art. 49 ust. 1 w związku z art. 24 tej ustawy. W szczególności dokumentem tym Prezes UOKiK potwierdził udzielenie upoważnienia dla Pana L. D. Delegatury do podpisania (wydania w imieniu Prezesa UOKiK) oraz do doręczenia przedsiębiorcy wskazanych postanowień. Jednocześnie dokumentem tym Prezes UOKiK potwierdził także udzielenie upoważnienia Panu L. D. Delegatury do podpisania (wydania w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) decyzji z dnia 9 września 2010 r. Nr (...).

Mając na względzie powyższe na podstawie art. 479^{31a} § 1 k.p.c. należało orzec jak w punkcie I sentencji.

Uwzględniając, iż odwołanie okazało się być w części zasadne o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., obciążając nimi w części 1/2 opłaty od odwołania stronę pozwaną. W pozostałym zaś zakresie tj. co do kosztów zastępstwa procesowego koszty stron zostały wzajemnie zniesione.

SSO Anna Szanciło